

Рішення

разової спеціалізованої вченої ради PhD 12458

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії – Ткаченко Павло Олегович, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Тернопільський національний економічний університет за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», аспірант кафедри машинознавства та транспорту Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконав акредитовану освітньо-наукову програму за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Разова спеціалізована вчена рада, утворена рішенням Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, від 24 березня 2026 року, наказ № 89, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Калаур Світлана Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки, керівник Центру післядипломної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів

Сорока Ольга Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Офіційних опонентів

Ковальчук Василь Іванович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освітніх вимірювань Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»;

Осадчий Вячеслав Володимирович – доктор педагогічних наук,

5 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України категорії «Б»; 6 публікацій у збірниках матеріалів і тез конференцій.

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Ткаченко, П. О. (2023). Формування професійної компетентності майбутніх економістів у фахових економічних коледжах в теорії і практиці педагогічної науки. *Інноваційна педагогіка*, 64: 2, 114–117.

2. Ткаченко, П. О. (2023а). Структурні компоненти професійної компетентності майбутніх економістів, які здобувають освіту у фахових економічних коледжах. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, (18), 192–209. <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2023-18-192-209>

3. Tkachenko, P. (2024). Organizational milestones in the formation of professional competence of future economists in professional economic colleges. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (138), 527–538. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.04/527-538>

<https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/08/%D1%82%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

4. Ткаченко, П. О. (2025). Особливості формування професійної компетентності майбутніх економістів у фахових економічних коледжах. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 1, 201–209. URL: <http://gsip.wunu.edu.ua/index.php/gsipua/article/view/269>

5. Ткаченко, П. О. (2025а). Педагогічні умови та структурно-функціональна модель формування професійної компетентності майбутніх економістів у фахових економічних коледжах. *Педагогіка творчої особистості*, 100, 163–167. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/100/29.pdf>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Калаур Світлана Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки, керівник Центру післядипломної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

Сорока Ольга Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, із зауваженнями:

1. У меті дослідження та третьому завданні заявлено розроблення структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності майбутніх економістів у фахових економічних коледжах. Водночас у структурі дисертації відсутній окремий підрозділ, у якому б цілісно й системно було представлено авторську модель. Фактично її елементи подано в п. 2.3 «Інноваційне освітнє середовище формування професійної компетентності майбутніх економістів у фахових економічних коледжах», що певною мірою ускладнює цілісне сприйняття змісту, структури та логіки функціонування моделі.

2. Показниками діяльнісно-операційного критерію визначено розвинені soft skills і алгоритмізовані спеціальні фахові вміння. Водночас їх формулювання потребує певного уточнення та конкретизації з огляду на вимоги до діагностичної чіткості показників.

3. У п. 2.2 дисертації під час опису педагогічних умов значну увагу приділено практичним аспектам їх реалізації, зокрема наведенню прикладів рольових і ділових ігор, аналітико-теоретичних завдань (с. 123–124 – гра «Бухгалтерський баланс», «Оптимальний бізнес-план»; с. 129 – «Аналіз беззбитковості підприємства», «Оптимізація податкового навантаження підприємства», «Оптимізація логістичних витрат»). На нашу думку, зазначений матеріал доцільніше було б винести в додатки, що сприяло б кращій структуризації основного тексту дисертації.

4. Представлена на рис. 2.5 модель в дисертації видається дещо перевантаженою теоретичним матеріалом, зокрема положеннями щодо

теоретичних засад професійної підготовки майбутніх економістів і можливостей фахових економічних коледжів у формуванні їх професійної компетентності. Окрім цього, потребує уточнення доцільність віднесення змістового наповнення навчальних дисциплін («Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Фінансовий облік») до засобів змістово-технологічного блоку моделі.

Ковальчук Василь Іванович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освітніх вимірювань Державної установи «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», із зауваженнями:

1. У дисертаційному дослідженні автор ґрунтовно розкриває потенціал практикозорієнтованих, інтерактивних та цифрових технологій у підготовці майбутніх економістів. Водночас доцільним було б ширше висвітлити можливості використання інноваційних технологій, зокрема елементів штучного інтелекту, аналітичних платформ та автоматизованих фінансових систем у професійній підготовці здобувачів.

2. В підрозділах 1.1 та 1.2 автор достатньо повно висвітлює проблему професійної підготовки майбутніх економістів, однак робота виграє б за умови більш розгорнутого компаративного аналізу зарубіжного досвіду, зокрема щодо змісту освітніх програм та організації дуального навчання у провідних країнах світу.

3. У розробленій автором структурно-функціональній моделі формування професійної компетентності майбутніх економістів у фахових економічних коледжах недостатньо чітко виокремлено суб'єктний блок, який забезпечує реалізацію взаємодії між учасниками освітнього процесу.

4. Систематизація ідей в межах дослідницького пошуку в рецензованій роботі є яскраво вираженою – і це викликає заслужену повагу до наукових позицій автора дослідження. У той же час констатуємо доволі малу питому вагу власне методичних аспектів. Інноваційна методика, яка обумовлює практичну значущість виконаної роботи, не до кінця відображає зміст авторського навчально-методичного забезпечення, про яке йдеться у

практичному значенні дослідження.

Осадчий Вячеслав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету економіки та управління Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, із зауваженнями:

1. У дослідженні автором чітко окреслені ключові тенденції оновлення професійної підготовки майбутніх економістів. Проте не до кінця зрозуміло яким чином Павло Олегович визначає сенс диверсифікації фахової підготовки майбутніх економістів у актуальних умовах розвитку освіти. Тоді як вона суттєво впливає на процес навчання здобувачів в середовищі фахових економічних коледжів.

2. У тексті дисертації йдеться про те, що «...Однією з орієнтувальних методичних ліній нашого дослідження була практикозорієнтованість аудиторного та виробничого навчання майбутніх економістів у фахових економічних коледжах ...». Однак, не сповна описані змістовні засади реалізації заявленої тези.

3. Цифровізація усіх сфер життя висуває нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців, в тому числі й майбутніх економістів. Адже нині фахівці з економіки використовують різноманітне програмне забезпечення під час професійної діяльності. Відтак, важливим аспектом економічної освіти є ознайомлення здобувачів з цифровими застосунками, які популярні у сфері ведення бухгалтерського обліку, аудиту, економічного аналізу, систематизації та спрощення ведення документообігу. Зі змісту дисертації не до кінця зрозуміло яким чином реалізовували окреслений складник навчання майбутніх економістів.

4. Вважаємо, що автору варто було б подати більш розгорнуту характеристику принципів формування експериментальних і контрольних груп, що підвищило б достовірність і переконливість отриманих результатів дослідження.

Товканець Ганна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського

державного університету, із зауваженнями:

1. Підтримуючи в цілому засадничу ідею наукового пошуку, реалізованого в дисертації Ткаченка П. О., зауважимо, що питання створення інноваційного освітнього середовища потребує більш детальної конкретизації. Зокрема, у роботі недостатньо чітко розкрито критерії його інноваційності, а також практичні механізми реалізації зазначених характеристик у межах фахових економічних коледжів. Опис рівнів функціонування освітнього середовища (дидактичного, соціального, просторово-предметного та суб'єктного) має переважно теоретичний характер і потребує більш ґрунтовного підтвердження через конкретні приклади їх впровадження в освітній процес.

2. Вважаємо, що автору було б доцільно чіткіше окреслити ключові орієнтири реалізації третьої педагогічної умови. Особливо стосовно специфіки використання потенціалу соціального партнерства між фаховими економічними коледжами та стейкхолдерами.

3. В тексті роботи подекуди порушена логіка викладу матеріалу. Так, автор спочатку проводить педагогічний експеримент, а потім анонсує аналітику отриманих результатів. Видається, що підрозділ 3.3 дещо відірваний від загального тексту роботи.

4. Математико-статистичні методи, що їх використовує автор для доведення вірогідності отриманих результатів, бажано було б розширити шляхом уведення та перевірки статистичних гіпотез. Це дозволило б перевірити однорідність експериментальних та контрольних груп на початку експерименту (порівняльний аналіз відсоткових значень не дозволяє судити про таку однорідність); значущість статистичної різниці результатів формування професійної компетентності майбутніх економістів в студентів експериментальних груп на початку та наприкінці експерименту; значущість статистичної різниці результатів формування досліджуваної компетентності в студентів експериментальних та контрольних груп наприкінці експерименту тощо.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Павлу ТКАЧЕНКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

Світлана КАЛАУР